

MIKA KRISTIAN AHLFORS

VALHALLA

KOLMAS SAAGA: FREYJADAGR

Valhalla
Freyjadagr

Mika Kristian Ahlfors

Valhalla

Freyjadagr

Kolmas saaga

© 2013 Mika Kristian Ahlfors
Päälllys ja taitto: BoD – Books on Demand GmbH
Kustantaja: BoD – Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa
ISBN: 978-952-286-135-1

Lännen valtakunta

Kirkonkello, 999 jKr.

Brattahildin kirkonkello oli viimein kiinnitetty kellotapuliin. Lunta pyrytti ja taivas oli musta, eikä tähtiä näkynyt pilvien takaa. Miehiä hiiviskeli kirkon lähettävillä keihäineen. Yksi heistä kiipesi kellotapuliin luinen veitsi hampaissaan. Lunta tuiskutti vasten miehen kasvoja ja lumilohkareita putoili tapulin katolta. Urhoollisesti hän roikkui kiinni kirkonkellossa yhdellä kädellä ja sahasi toisella köysiä poikki. Lopulta köyden viimeinenkin nyöri kietoutui auki ja pingahti poikki. Raskas rautakello tipahti ja tömähti routaiseen maahan. Sen viimeinen soitto kumahti talviseen yöhön kun varas roikkui yhä tyhjässä kellotapulissa. Hänen kaverinsa riensi paikalle ja poimivat raskaan rautakellon maasta. Heille tuli kiire paeta rikospaikalta.

Seuraavana valkeana aamuna Thjodhild kietoutui huiviinsa ja valmistautui lähtemään aamumessuun kolkkoon kirkkoon, jossa ei ollut pappia puhumaan palkattuna. Kylän kristi-uskovaiset kävivät siellä vain juoruillemassa keskenään. Thjodhild vei tyttärensä Freydisin ja pikku Thorsteinin mukanaan kirkkoon. Leif joutui kirkkoon vain juhlapyhinä. Jokapäiväisen aamumessun hän oli oppinut välttämään heräämällä ennen äitiään. Leif kävi töissä kapteeni Ingeborgin laivalla, harjaannuttamassa purjehdustaitojaan. Jos Leif Eerikssonista jonain päivänä tulisi saaren kuningas ja samalla vähäpätöisen laivaston ylipäällikkö, olisi hänen oltava pätevä merikapteenina, jotta miehet kunnioittaisivat häntä. Eikä työstä sopinut päällikönkään vieraantua. Eerik kun ei itse ollut purjehtinut vuo-

sikausiin, eikä siksi opettanut poikaansa purjehtimaan. Se sai olla vanhan kapteeni Ingeborg Lasisilmän tehtävä.

Thorvaldista Eerik oli halunnut laivanrakentajan. Poika oli laitettu Herjolf Laivanrakentajan oppiin läntiseen Ozurthorpen siirtokuntaan. Sillä tavoin valta pysyisi Punaisten ohjissa, kun vielä otto-velipoika Tollefssenista oli tuleva aseseppä. Leif Eriksson tarpoi lumessa Herjolfin veneverstaalle, missä alukset seisoivat talvisäilytyksessä korjailtavana. Näihin merimiesten talvisiin askareisiin Leif livisti ennen kuin Thjodhild ehti hätyyttellä aamumessulla. Leif puunasi ennemmin laivan kantta kuin lauloi virsiä. Thorvaldia eivät veneenveistohommat innostaneet yhtä paljoa, koska hän oli joutunut petturin oppipojaksi. Sitä syystä hän meni mielellään aamumessuun laulamaan. Kukaan ei ollut kuunnellut häntä, kun hän oli varoittanut Herjolfista, miehestä kenet Eerik oli tuntenut laivapojaista asti. Herjolfilla oli korkea arvoasema saaren ainoana laivanrakentajana. Ei hänellä olisi luullut olevan mitään syytä kavaltaa kuningasta. Herjolfia itseään vaivasi aikaisempi petollisuus, kun hänen oli ollut silloisessa tilanteessa autettava rosvopäällikkö Finnbogia häätämään Eerik Islannista. Kiinnijäämisen pelko ja petollinen omatunto jäyivät aina mielessä. Siinä oli riittävästi syitä toivoa Eerikin päivien päättymistä.

Thjodhild tapaili kiivaasti ilkeitä sanoja joita sylkäistä vasten kellonsoittajan kasvoja. Miksei kirkonkellot kajahdelleet? Messu menisi täysin piloille kun seurakuntalaiset myöhästyisivät. Freydis hymyili vieikkaasti äitinsä hermostumiselle. Talviseen päivään tulisi toivottua vaihtelua, kun se alkaisi kellonsoittajan kurittamisella. Rakkula oli vanhuuttaan suostunut kellonsoittajaksi. Hän oli jo miltei kuuroutunut ja oli ollut puolisokea ennestään, joten ainoa kelvollinen pesti oli ollut ryhtyä kellonsoittajaksi. Maanomistajana hänellä oli vanhuutensa päivien elanto varmistettu ja titteliltään hän oli yhä päällikkö. Rakkula istuskeli kellotapulissa ja tervehti Thjodhildia hillityllä kumarruksella arvonsa tuntevasti ja oli kuin mitään ei olisi tapahtunut.

»Mikset soita kelloa?» kysyi Thjodhild ja kauhistui sitten huomasi, että kello olikin kadonnut. »Mitä kelloa? Niin tosiaan, minä mietinkin

miksi helvetissä minä tänne torniin alun perin kiipesin. Täällähän piti olla kello, mistä se kello löytyikään?» Rakkula näytti menettäneen viimeisenkin järjen tolkkunsa. »Joku on varastanut kirkonkellon.» keksi Freydis nokkelana neitinä. Rakkula mulkoili Freydisiä ja kysyi: »Kuka tohtisi ryövätä kirkonkellon?» Siihen ei Freydis osannut vastata.

Herjolf oli muodissa mukana ja oli ryhtynyt käymään messuissa, joissa kuuli juoruja naapureista ja uutisia heidän sukulaisistaan kaukaisemmista satamista. Uutinen kellovarkaudesta kiiri kaikkien korviin ja Herjolf katsoi tilaisuutensa koittaneen. Hän halusi kertoa varkaudesta kuninkaalle, Eerik Punaïselle. Herjolf lähti ripeillä askelilla päättäväisesti kohti Punaisten pitkätaaloa. Herjolf oli nälkäisempi mitä päällepäin näytti. Hän aikoi syyttää varkaudesta läntistä Ozurthorpen siirtokuntaa.

»Ozur saa vieläkin suonenvetoja siitä malmisuonesta. Rauta on kal- lis raaka-aine ja siksi kello vietiin.» Herjolf lietsoi Eerikille astellessaan Punaisten pitkätaalon vasta hiotuille lattialankuille puujalka kopisten. Eerik siristeli silmiään hämärässä tuvassa hiilloksen äärellä istuessaan. Hän ei ollut ehtinyt käsittää miksi Veneenveistäjä tömisteli niin kiivaasti lattialankuilla ja parjasi naapurikylän vasalli-päällikköä.

»Häpäisevät Thjodhildin kirkon ja käyvät ehkä tietämättään taisteluun kuningattaren uskoa vastaan. Kuinka raukkamaista ja julmaa käytöstä Ozurilta.» Herjolf kertoi epäilyksistään Eerikille, ja aikoi samalla ehdottaa itseään Ozurin tilalle hallitsemaan Eerikin vasallina. Hän mainitsi myös: »Voisin saada piispa Helgin lähettämään tueksemme jonkun tempeliritarin. Tämä on hyökkäys koko kristikuntaa kohtaan.»

Eerik tulistui kuullessaan kellovarkaudesta. Eerikin kourat puristuivat nyrkkiin ja hänen teki mieli mottaista Herjolfia, joka oli tuonut noin ikävän uutisen taloon. Hävytöntä Ozurilta tarvella hänen vaimonsa kirkko. Eerik ei ollut uskonut, että tulisi päivä, jolloin hän joutuisi aloittamaan sodan yhden kirkonkellon tähten. Kello oli arvokasta valurautaa ja Ozurthorpella oli pulaa raudasta. Selvä se, Ozur ei saisi osuuttaan Odinin rautakivestä ja menettäisi koko valtakuntansa. Rautakivi oli thulelaisen perimätiedon mukaan iskeytynyt taivaalta tulipallona. Thulelaiset eivät

osanneet rautaa hyödyntää ja pitivät sitä vain pyhänä kivenä. Vuonojenmiehet ymmärsivät raudan arvon ja nimesivät pudonneen taivaankappaleen Odinin kiveksi.

Erik kutsui Brattahildin päälliköt taloonsa tulen äärelle istumaan. Tollef-aseseppä, Bottolf-puuseppä, Rakkula-kellonsoittaja ja uskollinen Svante Pääbo saapuivat Punaisten taloon. Herjolf jäi paikalle edustamaan petollista Ozurthorpea, koska hänen veistämönsä sijaitsi Ozurthorpen puolella. Hän kertoi epäilyksensä Brattahildin päälliköille ja neuvoi koamaan sotajoukon syöksemään Ozur vallasta, ennen kuin Ozurin salaliitto voimistuisi ja kasvaisi uhaksi Vihreämaan kuninkaalle.

»Kenet asetat hänen tilalleen Ozurthorpen päälliköksi?» kysyi Tollef, ja siinä hetkessä Rakkula asettui veljensä Ozurin puolelle. »En jaksa uskoa, että velipoika olisi käynyt varkaissa. Ei hän ole niin ahne mitä te luulette. Tai ainakin hän olisi ahneuksissaan varastanut valmiita miekkoja eikä mokomaa rautakelloa. Mitä hän tekee kellolla, kun ei hänellä ole seppää siitä miekkoja takomassa, ei edes valumuotteja kirveenterille.» sanoi Rakkula hätäisesti ja katseet kohdistuivat Herjolfiin, tällä oli tilukset sekä idässä että lännessä. Niemenkärjessä saaren ainoa telakka. Hänen luulisi tietävän Ozurin tekemisistä ja ehkä hänessä olisi ainesta ryhtyä Ozurthorpen päälliköksi.

Bottolf yski nyrkkiinsä saadakseen huomiota osakseen. »Ozurilla on järkeä olla tarvelemättä minun pystyttämää kirkkoa. Luulen että Rakkulaperse osuu oikeaan, eikä ole järkeä viedä rautakelloa vain raudan tähden. Sabotaasin ovat tehneet jokin viimeinen pakanallinen klaani.» Herjolf joutui keksimään lisää syytteitä epäilyksiensä tueksi. »Ozur yritti suostutella minua vallankaappaukseen jo suuren susijahdin aikana. Hän varmasti vain kokeilee Brattahildin klaanien varmuutta, iskemällä kirkkoon, ennen kuin näyttää todelliset aikeensa ja suden hampaansa.»

Rakkula oli näreissään ja loukkaantunut siitä, että hänen veljeään syyteltiin pyhäinhäviöstyksestä ilman todisteita. »Antakaa minun mennä edeltä, jos veljelläni on kello, niin suostuttelen hänet palauttamaan sen.» Rakkula sanoi. Kukaan ei sanonut siihen mitään, he miettivät vain voisiko Rakkulaan luottaa. Rurik tuijotti hiljaa eteensä kuin tyhjäpäinen,

eikä hän puuttunut lainkaan keskusteluihin, vaikka oli hänkin tuntenut Ozurin koko ikänsä. »Rurik, lähdetkö mukaani hakemaan sen kellon?» kysyi Rakkula vanhalta kuomaltaan. Sitten Rakkula katsoi kysyvästi Herjolfiin.

Silloin Tollef teki viimein valintansa, hän asettuisi Ozurin valtaistuimelle. »Ette lähde omin päin kelloa soittamaan. Minä tulen mukaan ja haluan kaikki Brattahildin klaanit taakseni, kun kaappaan Ozurilta vallan. Asetun Ozurthorpen päälliköksi ja poikani Tollefssen on perilliseni sekä seppänä että päällikkönä. Kunnioitan valaani Vihreämaan kuninkaalle Eerik Punaiselle ja hallitsen hänen vasallinaan.» Tollef, Punaisen kärkeisoturi, Brattahildin kuninkaallisten varjagien komentaja seisoi ryhdikkäästi ja katsoi Eerikiä odottaen tämän hyväksyvää nyökkäystä. Sen saatuaan Tollef kurtisti kulmiaan mulkaistessaan Herjolfiin ja sanoi vielä: »Kellon anastajat tulevat lännestä joka tapauksessa. Jos ei Ozurin luota, niin hänen rajojensa takaa. Thulelaiset ovat voineet hyökätä kirkon kimppuun, hekin himoitsevat rautaa. Ehdotan, että tuhoamme molemmat epäilyttävät vaihtoehdot. Varma suoritus.» Tollef hiljeni pohtimaan millaisella sotajoukolla se onnistuisi parhaiten. Hänellä ei ollut berserkkejä, muuta kuin viime sodan veteraanit, eikä hänellä olisi nimeksikään ratsuväkeä. Saattaisi toisaalta olla hyvä tilaisuus kouluttaa pojista miehiä. Ne, jotka olivat selviytyneet viime sodasta, voisivat johtaa tämänkertaista hyökkäystä. Ehkä hän laittaisi uppiniskaisen poikansa sotimaan.

Eerik näytti lukevan Tollefin ajatuksia, sillä hän huomautti: »Komenna minun vanhimmat poikani thulelaisten raukkojen kimppuun, olkoot se heidän miehisyysskokeensa. Jos he onnistuvat, niin he saavat lähteä mukaan tutkimusretkelle Bjarnin löytämille metsäisille maille.» Eerik katsoi Herjolfia ja Rakkulaa kylmästi ja jatkoi sodanjulistusta. »Ozurin luokse on lähetettävä raavaita miehiä. Ehkä on parempi, että lähdän sinne itse.» Näin puhui kuningas Eerik Punainen pitkän punaisen partansa takaa ja hän kurtisti kulmansa ja katsahti vielä kerran aseseppäänsä Tollefiin. Hän lisäsi vielä: »Käsketään vanhin poikani Leif luokseni.» Tollef näytti merkin eräälle varjagilleen ja tämä lähti etsimään Leifiä. Päälliköt hiljenivät tuijottamaan pitkää tulikourua, johon Eerik oli kaatanut lisää

puita hiillockseen. Liekit lepattivat ja loivat varjoja tanssimaan seinustoille. Herjolfin naama oli vääristynyt ja suuttumuksen puna helotti kasvoilla, hän ei saisi lainkaan palkkaansa Ozurin kavaltamisesta.

Leif astui tupaan, jossa päälliköt istuivat pitkän tulikourun molemmin puolin. Vastaan tulvi vahva savun aromi ja miesten turkisten pistävä löyhkä. Miehet letittelivät partojaan aikansa kuluksi, ja Tollef nyökkäsi Leifille, kun tämä asteli pappansa eteen. Eerikillä oli sylissään Torvaldin berserkinkirves. »Poikani Leif Eeriksson, luovutan sinulle vaarisi Torvaldin kirveen.» Eerik nosti kirveen ilmaan ja ojensi sen juhlavasti vanhimmalle pojalleen. Leifin jyrävä sankarileuka vääntyi mielihyvästä, kun hän tarttui berserkinkirveeseen. Hän yllättyi sen painosta ja kumarsi papalleen. »Hävitä thulelaiset mailtamme poikani, ja ole vaarin kirveen arvoinen. Jos pärjää hyvin, saatan varustaa sinulle laivan Bjarni Herjolfssonin tutkimusmatkalle.» sanoi Eerik juhlavasti.

Hurja, joka suuntaan rönsyilevä värikäs kertomus menneen maailman viikingeistä – seikkailijoista ja sankareista ja kauppiaista ja satureista. Saagoissa perehdytään Eerik Punaisen seikkailuihin ja surkeisiin ihmiskohdaloihin, jotka kietoutuivat hänen ympärilleen. Ensimmäisessä saagassa tutustutaan Eerikin isäkköön Torvald Punaiseen, joka karkotettiin murhamiehenä Islantiin, Eerikin ollessa vain yhdeksänvuotias. Toisessa saagassa Eerik Punainen karkotetaan Islannista syyllistyneenä miestappoon – isänsä poika kun oli. Kolmannessa saagassa löydetään Amerikka ja tapellaan inkareiden kanssa viisi vuosisataa ennen Columbusta. Tuolloin sankarina häärii Leif Eerikson veljineen.

Tarina on mukaansatempaava humoristinen pläjäys. Seksiä ja väkivaltaa on aivan liikaa eikä tarina siitä syystä sovi kenellekään. Henkilöhahmot ovat karikatyyrisiä ja kriitikkojen mielestä lapsellisia, niin kuin miehet usein ovat poikia hamaan loppuun asti. Tarinalla ei ole lainkaan kohderyhmää, kukaan ei tiedä kenelle se on kirjoitettu. Huumori on tarinan parasta antia ja se onkin luokiteltavissa historialliseksi viihteeksi siltä osin kun sen sivuilla viihtyy. Paikka paikoin kertomus pursuaa liioitteluksi farssiksi, ovathan ihmiset aina liioitelleet satujaan jotka kerrottiin nuotiolla pimeinä talvi-iltoina kolme vuosisataa ennen kuin kyseiset saagat kirjoitettiin muistiin meille jälkipolville hämmästeltyväksi. Toisinaan tarina on silkkaa sarjakuvaa olematta kuitenkaan itse sarjakuvaa. Välillä homma lähtee niin pahasti purjeeseen, että kertomus on luokiteltavissa myös fantasiakirjallisuudeksi. Pohjoisen mytologian saagat heräävät sen sivuilla henkiin. Historiallisesti kirja on pätevä opas menneeseen aikakauteen jolloin viikinkien pitkälaivat hallitsivat maailman seitsemää merta.

ISBN: 978-952-286-135-1

www.bod.fi

